

'Groeit geeft rust'

Maatlatstal Peter Aalberts en Jeanet Brandsma in Giethoorn klaar voor driehonderd koeien

Niets doen en stevig aflossen of zo groot worden dat de kosten per liter melk weer laag genoeg worden. Peter Aalberts (46) en echtgenote Jeanet Brandsma (42) kiezen met hun nieuwe ligboxenstal voor zo'n driehonderd koeien in Giethoorn voor de laatste optie.

Daar staat ie dan, de nieuwe ligboxenstal: 94 meter lang, 38 meter breed en 13 meter hoog. Het is een 0-6-0-stal, waarbij de voerpaden aan de buitenkant zijn gelegd, zodat de koeien het voerpad niet meer over hoeven. Hij is tegen de kop van de oude stal aangebouwd, die met 240 melkkoeien op z'n meest, de laatste jaren wel erg vol zat. De melkkoeien verhuisden inmiddels naar de nieuwe stal. De oude is nu ingeruimd voor droge koeien en het gros van het jongvee.

Een slordige 3.000 euro per koe exclusief btw en melkstal kostte de nieuwe ligboxenstal, gebouwd volgens de eisen van de Maatlat Duurzame Veehouderij 2010. Aalberts en Brandsma investeerden extra geld in zaken als minder ammoniakuitstoot (bijvoorbeeld dichte W4-vloer), meer dierenwelzijn (ruimere boxen en loopruimtes, meer schofthoogte, diepstrooisel, meer drinkplaatsen, koeborstels), lager energieverbruik (isolatie, hergebruik warmte melkkoeling, frequentieregelaars) en een betere diergezondheid (hygiënesluis, weidegang). In ruil voor deze duurzaamheidsinvesteringen krijgen ze fiscale voordelen, zoals de Milieu-investeringsaftrek (MIA) en de toepassing van willekeurige afschrijvingen (Vamil).

Het voordeel op het melkveebedrijf in Giethoorn kan oplopen tot 25 procent van de investeringskosten. 'Maar dan moeten we de komende jaren wel voldoende winst maken. Het is leuk om naar 100 procent willekeurige afschrijving te gaan, maar als de melkprijs in elkaar klappt en je verlies lijdt, heb je er niks aan', zegt Aalberts.

NATURA 2000

Vijf jaar geleden begonnen Aalberts en Brandsma met het aanvragen van de vergunningen voor de nieuwe stal. Melkveebedrijf Batenburg - zo heet hun onderneming - ligt op steenworp afstand van de nationale parken De Weerribben en De Wieden. Omdat beide parken zijn aangewezen als Natura 2000-gebied, kon er lange tijd niks.

Vorig jaar april ging dankzij een zwaarbevochten interimwet in Overijssel het licht toch op groen. Ze kochten ammoniakrechten. Dankzij die investering, de W4-vloer én het toepassen van weidegang (zie kader), mogen ze op deze locatie nu 380 koeien en 180 stuks jongvee houden. De vlag ging nog net niet uit, maar blij zijn ze, met de verkregen groeiruimte. Die pakken ze hun niet meer af, in het onzekere politieke speelveld van dit moment.

Daarnaast heeft Aalberts altijd bewust toegewerkt naar een behoorlijke bedrijfsomvang. 'Ik ben een samenwerker en hou van meermansbedrijven. Een eenmansbedrijf is niks voor mij.' Bovendien, zo zegt hij: 'Of je nu voor of tegen schaalvergroting bent, meer productie per man per uur is een ontwikkeling die doorgaat. Om bij te blijven, moet elke melkveehouder daar in enige mate in mee.'

KOEIENBOER

De Overijsselse melkveehouder is niet van de trekkers en de elektronica, maar een echte koeienboer, met liefde voor zijn dieren en oog voor mooie, functionele koeien. 'Ik heb binding met m'n vee, vooral ook met de oudere koeien. Het moment dat ik m'n koeien niet meer individueel herken, stop ik accuut.'

Fokkerij is op melkveebedrijf Batenburg meer dan een hobby. Het bedrijf leverde al diverse goede stiertjes af aan de ki-stations. Ook worden regelmatig koeien voor het leven verkocht. De post omzet en aanwas is dan ook bovengemiddeld.

Toch is Aalberts in de eerste plaats een zakelijke onder-

Peter Aalberts en Jeanet Brandsma in de fonkelnieuwe melkstal. Ze zijn het nog niet eens over wat beter is: alleen voeren in de melkstal of in combinatie met krachtvoerboxen in de ligbox.

Foto: Persbureau Noordoost

nemer, die rekt en vooruit wil. Het doel is dan ook om de stal zo snel mogelijk vol te zetten met eigen aanwas. Daar is op voorgesorteerd. Sinds mei zijn er geen koeien voor het leven meer verkocht. Nu nog melken ze 220 koeien in de nieuwe melkstal. Uiterlijk december volgend jaar willen ze rond de 290 melkkoeien hebben.

LEASEMELK

Melkquotum werd de laatste drie jaar niet gekocht, maar wel volop geleased. Dit jaar is wel quotum bijgekocht, maar tot 2015 groeit het bedrijf met de huidige prijsverhoudingen alleen nog op leasemelk. 'Hoe meer liters we in de stal kunnen melken, hoe sneller we de kop van de financiering krijgen. Als je de komende jaren in een veld met schommelende melkprijzen, stijgende voerprijzen en stijgende rentes, niet te kwetsbaar wilt zijn, dan moet de financiering niet veel boven de 1 euro per kilo melk zitten', vindt Aalberts. Veiligheidshalve zette hij een behoorlijk gedeelte van de rente vast.

De visie van Aalberts en Brandsma is helder: uit hun bedrijf moeten drie volwaardige arbeidskrachten een goed inkomen kunnen halen. Ze gaan ervan uit dat dat kan met 300 tot maximaal 350 gezonde melkkoeien, die gemakkelijk meekomen. Hun streven is een productie van gemiddeld 9.500 kilo melk per koe op 20 kilo krachtvoer (per 100 kilo melk). Nu zitten ze op 9.000 kilo melk.

Aalberts ging in 1986 in maatschap met zijn ouders. Het bedrijf had toen een melkquotum van 440.000 liter. Zijn ouders trokken zich terug en in 1997 kwam Brandsma erbij. In hetzelfde jaar ging het bedrijf een maatschap aan met collega-melkveehouder Henk de Lange, die 8 kilometer verderop boerde. Toen stond er ineens een melkveebedrijf met 9 ton melk en 80 hectare grond. Nu, veertien jaar later, is het bedrijf gegroeid naar 2 miljoen kilo melk en 103 hectare grond (100 hectare gras, 3 hectare maïs).

Het melkveebedrijf wordt rondgezet met drie volwaardige arbeidskrachten: Henk de Lange, 67 jaar, en Jeanet Brandsma staan beiden voor een halve fte op de loonlijst. Peter Aalberts voor een hele. Vaste medewerker Gerjan Migels completeert 'de crew' tot drie volwaardige arbeidskrachten. Verder zijn regelmatig stagiairs op het bedrijf te vinden.

De afgelopen twintig jaar groeide het melkveebedrijf gemiddeld met 6 procent per jaar. Met wat kleine aanpassingen kunnen er in de huidige stal 350 koeien worden gemolken. Daarom vinden ze de stap van ruim twee- naar driehonderd koeien ook niet extreem groot.

MELKSTAL

Nog meer opschalen is niet de ambitie. 'De passie voor fokkerij blijft. Daar wil ik ruimte voor houden. Bovendien wil ik geen computermanager worden, maar zelf ook in de melkput blijven staan', zegt Aalberts. 'En het landwerk vind

ik nog veel te leuk om helemaal uit handen te geven.'

Over de melkput gesproken: Aalberts en Brandsma kozen voor een 2 x 18-rapid exit melkstal met subway (melkapparaten niet zichtbaar) en individueel voeren. Over dat systeem discussieerden ze lang. Aalberts is voorstander: 'De koeien komen beter, laten de melk beter schieten en het geeft meer rust in de stal.'

Brandsma twijfelt nog. 'De voerefficiëntie zal het uitwijken. Persoonlijk verwacht ik dat hoogproductieve koeien efficiënter zijn bij een deel van het krachtvoer in de krachtvoerautomaat in plaats van twee keer per dag voeren in de melkstal. Peter denkt echter dat dit te veel onrust geeft.'

FINANCIERING

De bouw van de nieuwe stal begon op 1 maart en was op 1 december klaar. Op 5 november werden de eerste koeien gemolken en dat gaat goed. Deze maand worden de puntjes op de i gezet, zoals de bouw van een hygiënesluis.

Stiekem gaan Aalberts en Brandsma ervan uit dat ze met deze stal klaar zijn voor de komende tien jaar. 'Als de stal vol is, gaan we consolideren, optimaliseren en wellicht nog iets uitbreiden.' Op het verlanglijstje staat nog wel een nieuwe stal voor de kalveren tot tien maanden. Over een jaar of vijf hopen ze hun financieringsniveau teruggebracht te hebben tot 1 euro.

Of ze dan echt helemaal uit geïnvesteerd zijn, is de vraag. Brandsma: 'We blijven ondernemers. Telkens proberen een stapje verder te komen. Groei geeft ons rust.'

JELLE FEENSTRA

Strak weiden

Peter Aalberts en Jeanet Brandsma zijn liefhebbers van weidegang. Als het even kan, lopen de koeien buiten. Met 240 stuks, het maximum dat ze tot nu toe hebben geweid, lukte dat prima op de Overijsselse dalgrond (zand en veen) en een bedrijf dat bijna volledig omringd is met grote eigen kavels. Ze gaan er dan ook vanuit dat driehonderd koeien in de wei ook geen problemen opleveren.

'In Nieuw-Zeeland doen ze het dubbele of driedubbele. Ik zie niet in waarom dat hier niet kan', zegt Brandsma. Aalberts stelt wel dat grote koppels weiden een strikt management vraagt, met 's nachts voldoende kuil bijvoeren en bij nat weer niet te lang wachten om de deuren dicht te doen. Dat de koeien soms de weg over moeten, doet het imago van de melkveehouderijsector eerder goed dan dat het tot afbreuk leidt, denkt Brandsma. 'We krijgen altijd veel positieve reacties.'